

Posudek oponenta bakalářské práce – akademický rok 2020/2021

Autor: Josef Langfelner **Forma studia:** denní **Obor:** Historie se zaměřením na vzdělávání – Základy techniky se zaměřením na vzdělávání

Název práce: Dvůr Králové nad Labem za třicetileté války

Vedoucí BP: doc. PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.

Oponent BP: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Josef Langfelner usiluje ve své bakalářské práci podat obraz o třicetileté válce v královském věnném městě Dvoře Králové nad Labem a jeho okolí. Název práce ale nelogicky omezuje záběr tématu zkoumání jen na královské město, ačkoliv výklad skutečně zabírá okolí města, resp. prostor jeho mikroregionu. Časový záběr práce je poněkud širší, autor v úvodu vysvětluje, proč začíná výklad v předbělohorském období (od roku 1600) a končí ho ve fázi poválečné obnovy na sklonku padesátých let. Neprovedl však konkrétní odůvodnění, proč vybral jako koncový mezník právě rok 1659. Výklad je prováděn v chronologickém sledu, byť tomu odpovídá pouze nazvání prvních tří kapitol. Další tři kapitoly jsou podle názvu zaměřeny tematicky, ale emigraci, vojenské vpády a poválečnou obnovu také odkrývají v chronologickém výkladu. Místy text skutečně odkrývá hlubší momenty válečných událostí a jejich důsledků pro měšťany a obyvatelstvo za branami města: zvýšené kontribuce a odvody potravin pro válečné účely, násilí švédských vojsk dokládáné zabíjením a mrzačením lidí, záměrnou devastaci obydlí, polí i krajiny. Změny v prvním desetiletí po pobělohorské bitvě dokládá autor údaji o emigraci svobodného obyvatelstva, šlechty i měšťanů pro nekatolickou víru, poválečné období je zacíleno na obnovu zničeného města a jeho okolí, které ve válečných letech skutečně utrpělo výrazné škody a společně se sousední Jaroměří, ale částečně i Hradcem Králové patřilo ke zničenější části Čech.

Práce je založena na studiu archivních písemností, zejména kroniky královédvorského děkanství a dvou edic. První edice má celozemský charakter a pod názvem *Prameny k dějinám třicetileté války* zpřístupňuje písemnosti z fondu Staré Militare, uložené v Národním archivu v Praze. Druhá směřuje k regionu a lokalitě města, jak to zpřítomňuje její dlouhý název. Pochází z počátku 20. století a její autorem je zakladatel městského muzea Antonín Schulze. K pramenům lze řadit i Dačického *Paměti*, vydané nedávno v nové edici Eduarda Petrů – Emila Pražáka.

O pramenech a literatuře informuje poměrně dostatečně úvod práce, vysvětlující tradičně i základní zaměření práce a její obsahovou podobu. Kapitol je šest a nikoliv pět, jak je v úvodu zmíněno. Popsán je rovněž obsah šesti kapitol. K výběru pramenů a literatury je nutno poznamenat, že v seznamu pramenů by neměl být uváděn fond Staré militare, pokud z něho autor přímo nečerpal a zůstal u studia edice. Naopak není upřesněno, co autor prostudoval v RA Černínů z Chuděnic v SOA Třeboň. V literatuře k dějinám války postrádám práci J. Polišenského *Třicetiletí válka a evropské krize XVII. století* (1970) a R. Fukaly *Sen o odplatě* (2005), ačkoliv jiné práce k válce zahrnuty jsou. Naopak ocenit lze několik komeňan. V úvodu nebylo také vysvětleno, proč je do seznamu pramenů a literatury zahrnuta položka *Technické rozbor s dvěma tituly*, takže jak kniha I. Kopecké *Analytické a technologické rozbor s* (2005), tak *Rozvojový strategický dokument obce Doubravice období let 2018–2022* (2017) vyznívají poněkud nesrozumitelně. Zdá se, že se do práce dostaly nedopatřením. Naopak do seznamu nepatří datové příručky, jako jsou *Československé dějiny v datech* (1987), navíc vedené pod jménem prvního z autorů, ne však vedoucího týmu. A *Ottův slovník naučný* je třeba uvést jen jako naučný slovník bez nakladatele (autorem ani nebyl), a všechny svazky by měly být

zahrnutý do jednoho odkazu (i číslování má odpovídat originálu, tedy musí jít o římské číslovky).

Na šestou kapitolu navazuje závěr, v němž je zdařile shrnut obsah celé práce. Zmínku o potřebě dalšího výzkumu dějin města v tomto období však mohl autor poněkud zpřesnit, takto je v příliš obecné poloze. Bude užitečné, pokud bude úvaha o možnostech dalšího výzkumu zahrnuta do obhajoby.

K vlastnímu textu mám rovněž několik připomínek. Nejprve je třeba upozornit, že je ve výkladu silně akcentován popis průběhu událostí opírající se o získané informace z pramenů a literatury; místy by měl být doplněn o analytické pasáže (například u pobytů vojenských jednotek ve městě a v okolí). Na s. 4 je chybně uvedeno datum nástupu krále Matyáše na trůn. Stalo se tak už roku 1611, v roce 1612 se stal císařem. Považovat několik rytířských rodů z okolí za významné šlechtické rody neodpovídá jejich skutečnému postavení v řadách české šlechty. V případě majetků těchto rodů je vhodnější používat termín statky, nikoliv panství (s. 8). O průběhu bitvy na Bílé hoře nebylo třeba vůbec psát. Tématu se týkají až důsledky mocenského zvratu, nikoliv sama bitva. Za Žaclěrem tehdy polské hranice nebyly, pouze slezské, tedy jen zemské hranice uvnitř jednoho státu – s. 25. Oceňuji úvahu týkající se saských vojsk; osobně se domnívám, že mezi zmiňovanými jednotkami se neobjevila. Maxmilián z Dittrichštejna rozhodně nemohl velet saským vojenským útvarům (s. 32-33). Rozporuplné je tvrzení o městském pivovaru (nejprve byl zbourán – s. 34, ale po válce se v něm pivo vařilo – s. 53). Které je tedy pravdivé? Konečně by měl být objasněn rozdíl mezi celkovými počty obyvatel a počty doložených katolíků či těch, u nichž byla naděje na obrácení, a těch bez ní (s. 53). Autor se spokojil se získanými údaji, ale o vysvětlení rozdílů se ani nepokusil.

Práce obsahuje dále seznam pramenů a literatury, seznam 17 obrazových a tří textových příloh. Stylisticky je bakalářská práce na velmi slušné úrovni (snad až na anglismy - dílo se začalo psát ... s. 23; prodej zahrady Janem Matoušem – s. 55; nebo tvrzení, že se švédský král vylodil v Baltském moři – s. 26), zaznamenal jsem nečetné drobné prohřešky (chybějící čárka v souvětí, nesprávně použité velká písmena, překlepy).

Práce jako celek naplňuje vymezený cíl, jedná se o poměrně zdařilý pohled na dějiny města Dvůr Králové nad Labem za třicetileté války. Přes dílčí připomínky vyhovuje text Josefa Langfelnera nárokům na závěrečnou práci v bakalářském studijním oboru Historie se zaměřením na vzdělávání – Základy techniky se zaměřením na vzdělávání. Doporučuji proto práci k obhajobě a hodnotím ji stupněm

V Praze 31. května 2021

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.